

PRAEFATIO AD EDITIONEM ALTERAM.

Prologum Dozyi, licet secus suasit Houtsma, redimprimendum curavi duplicem praesertim ob causam. Continet enim historiam Codicum Orientalium Leidensium et explicationem methodi quam Dozy catalogum scripturus sibi proposuit quamque successores ejus in munere omnes secuti sunt. Multa igitur hinc aut ipsis aut aliis verbis in novum prologum transferenda fuissent, si quidem hic et de historia et de methodo contineret quae oportet. Quo facto, haud scio an contra jus et fas Dozyi magna merita in compositione hujus Catalogi quasi obscurarentur. Revera in eo prologo nonnulli errores sunt, quorum maximum — iniquum de Golio judicium — ipse Dozy postea retractavit; porro quaedam aut brevius dici aut sine magno detrimento omitti possent. Ea verum libertate, qua Codicum descriptionem ubi opus visum est correximus, in hoc Prologo uti, non licere opinatus sum. Itaque dedi intactum, erroribus in annotationibus correctis. In hac igitur Praefatione ad editionem alteram historia Catalogi et Codicum Orientalium paucis mihi continuanda est.

Postquam Dozy duo Catalogi volumina ediderat, ad munus Academicum avocatus est. Provincia ejus mandata fuit Abrahamo Kuenen, qui historicos Persicos et Turcicos, libros de arithmetica, algebra et geometrica, et de astronomia, astrologia et calendario-graphia (exceptis Turcicis) vix aut descripserat aut inchoaverat, quum sua vice ad munus Academicum vocatus, anno 1856 officium Catalogi continuandi Petro de Jong relinquere debuit. Cui ego anno 1858 adjunctus sum. Anno 1865 volumen tertium, anno post

quartum edidimus, quorum opera Arabica partim ego descripseram, reliqua simul cum libris Persicis et Turcicis de Jong, qui anno 1862 ediderat Catalogum Codicum Orientalium Bibliothecae Academiae Regiae Scientiarum, olim a Weijersio inchoatum. Solus deinde anno 1873 edidi volumen quintum; sextum, Indices continens et pauca addenda, anno 1877 dedit M. Th. Houtsma. Catalogum Codicum Hebraeorum anno 1858 ediderat M. Steinschneider.

Numerus Codicum, exceptis libris Hebraeis, anno 1851 erat 1635, nunc est 3100, quod augmentum constat imprimis libris Javanicis et Malaïcis anno 1864 Delphis huc translatis, et collectione quam Schaikh Amîn al-Madani anno 1883 Amstelodamum attulit vendiditque bibliopolae notissimo, hujus quoque Catalogi editori, E. J. Brill, a quo eam acquisivit nostra bibliotheca. Debemus magnificentum hoc incrementum liberalitati tum nobilis literarum fautoris, viri amplissimi, optime de patria meriti, tunc Regis Ministri, J. Heemskerck, tum duumvirorum qui bibliopolium Brillianum tenent, quique suae utilitatis immemores maluerunt patriae bibliothecae cedere libros quam accipere pretium majus ab extraneis propositum. Insuper multos emtione in variis auctionibus, multos donatione obtinuimus libros. Hic tantum de Codicibus Arabicis, Persicis, Turcicis breviter agam. Coëmti sunt: 1637 e bibliotheca de Gayangos (1858); 1646—1678 e bibliotheca van Voorst (1859); 1679—1685 ex auctione Parisiis habita (1860); 1887—1892 e catalogo B. Quaritch (1865); 1893 ab E. J. Brill (1865); 1897—1900 e Catalogo K. F. Köhler (1867); 1959, 2018, 2021 ex auctione Millies (1870); 2063 sumtibus publicis Constantinopoli est exaratus; 2097, 2098, 2103, 2104 e bibliotheca T. Roorda (1874); 2223*, 2224* ex auctione Perron Parisiis (1876); 2227, 2228, 2271, 2272, 2274 Beiruti intercedente M. Hartmann; 2286—2290 in auctione M. Nijhoff (1881); 2363—3025 sunt collectio Amîn; 3026—3034 ex auctione Dozy; 3040—3049 e libris A. Rutgers; 3051, 3052 in auctione Nijhoff (1885); 3074 Amstelodami (1887). Aliunde huc translatis sunt: 1686, 3070—3073 e Museo ethnographico; 1783—1785, 1885, 1886 e bibliotheca Instituti Indici olim Delphini; 2019, 2277 ex aliis pluteis Bibliothecae Leidensis; 2065—2092 e Bibliotheca Regia Hagana. Dono dati sunt: 1636 a Viro

Illustr. d'Ohsson; 1645 ab haeredibus J. Geel, olim bibliothecae praefecti; 1902, 1940, 1941 a Nob. T. Lycklama à Nyeholt; 1903 a Doct. W. Pleyte; 1924 a Nob. J. F. E. Prince; 1944—1951 oriundi e bibliotheca Schultensii a Rever. Koopmans van Boekeren; 2062, chartae W. H. Engelmann, a familia ejus; 2064, 3097 a me; 2190 a Nob. Paehlig; 2198 a Viris Clar. A. Socin et E. Prym; 2278 a Dozyo et me; 2279 et 2339 a Dozyo; 2336 a Nob. A. W. van Vooren; 2337 a Doct. T. Jentink; 3055—3057 a Clar. P. J. Veth.

Codices 3075—3096 hoc ipso anno 1888 devenerunt in Bibliothecam, missi ab haeredibus Viri Doct. S. J. E. Rau, anno superiore mortui, filii Sebaldi Fulc. Jo. Rau, qui anno calamitatis Leidensis 1807 Interpres legati Warneriani erat. Non ignorat lector (v. Dozyi Prol. supra p. XVI et Houtsma l. c. p. 53) tres Codices pretiosos, nempe exemplar operis Ibn-abî-Oçaibiae, tomum priorem alterius exemplaris ejusdem et tomum priorem Classium Schâfiitarum auctore as-Sobkî anno 1817 in pluteis defuisse et conjecturam propositam esse probabilem, eos fuisse in domo Interpretis quum haec eversa est, et simul periisse. En cista Ravii aperta, prodierunt fugitivi cum aliis Codicibus et chartis, ea conditione qua octoginta annis ante summa festinantia maximo e periculo erepti fuerunt. Interpres Rau prope finem anni 1807 diem obiit. Filius, qui in literis Latinis tabernaculum posuerat, — laudatur inter alia versio ejus Vergilii —, cistam nunquam aperuisse videtur, sed pro chartis patris habuisse, quas ut post ipsius mortem in bibliotheca Leidensi collocarentur, haeredibus praecepit. Codices in ipsa calamitate aliquid damni perpassi sunt, sed quale pro maxima parte restitui potuit. Praeter tres Codices amissos, cista inter alia continebat Descriptionem Syriae auctore Ibn-Schadâd et partem Mokaffâi ex autographo Maqrizîi.

Houtsma fere paratum habebat Catalogum Codicum e collectione Amîn, quum comperimus exemplaria Catalogi fere omnia divendita esse. Suscepimus igitur novam ejus editionem, in quam simul Codicum qui post annum 1877, quo ultima pars Catalogi prodiit, accesserunt descriptio reciperetur. Quam editionem non simplicem iterationem prioris esse posse, jam dudum inter nos constabat.

Nam — ut hoc tantum memorem — postquam duo volumina Catalogi a Dozyo edita sunt, multa prodierunt subsidia bibliographica quorum ope quaestiones apertae solvi, errores corrigi possent. Quae enumerare hujus loci non est. Sufficit nominasse Flügel, Rieu, Pertsch, quibus quid in bibliographia Arabica, Persica, Turcica debeamus, nemo harum rerum peritus ignorat. Laborem ita dividimus, ut Houtsma aliarum bibliothecarum catalogos conferret et inquireret quid hinc fructus ad nostrum meliorem faciendum peti posset; ut insereret descriptionem Codicum recens aequisitorum a se factam et corrigeret aut rescriberet quaecumque corrigenda aut rescribenda inveniret; denique ut bonam curam impenderet dispositioni Catalogi. Mihi reservavi provinciam revidendi omnia; itaque omnes titulos, omnes locos laudatos denuo diligenter examinavi, passim descriptioni datae aliam substitui. In hac re ita egimus, ut omnia recte dicta conservaverimus intacta (nisi quod nonnulla excerpta ut locos de vita Ibn-Zaiduni omiserimus), corrigenda tacite emendaverimus. Unde factum est ut pronomen primae personae plus semel ex editione priore in hanc transierit; ceterum nunc ad Houtsma, nunc ad me referendum est; ad utrum, parum attinet; nam ut laborem conjunctim fecimus, sic quoque laus, siquidem aliquantulam meruimus, et culpa, si imperfectius evenit opus quam voluimus, ambobus contingit ¹⁾).

Dozyi methodum excellentissimum in describendo continuavimus, sed in dispositione nonnulla mutavimus. Sic in editione priore grammatici lexicographis praemissi fuerant, nos postposuimus, quia a grammaticis aptius videbatur quam a lexicographis transire ad rem metricam tractandam. Praecipua innovatio nostra est, quod Codices in tres partes dividimus, quarum prima Hebraicos, Samaritanos, Syriacos, Copticos, Aethiopicos, Armeniacos, secunda

1) E libris quorum nunc primum titulos aut auctoris nomen deteximus laudare juvat ex hoc primo volumine: C (Cod. 592 (1)) p. 62; CLXXXIV (Cod. 1022) p. 103; CCXVII (Cod. 740 (8)) p. 118; CCCLI (Cod. 670) p. 195; CCCLXXX (Cod. 442 (1)) p. 213; CCCCLXIV (Cod. 178 (1)) p. 276; DXIX (Cod. 861 (2)) p. 324; DLXXI (Cod. 824 (8)) p. 350; DCCXXXVII (Cod. 1545 (8)) p. 460; ex iis quorum diversam descriptionem dedimus: V (Codd. 2, 19, 273) p. 5 seqq.; CCCCLXXXV (Cod. 495) p. 297 seqq.; DXI (Cod. 1) p. 313 seqq.; DXXI (Cod. 197) p. 325 seqq.

Arabicos, Persicos, Turcicos, tertia Sanscriticos, Javanicos, Malaïcos etc. continet. Deinde non ut antea libris Arabicis in singulis capitibus subjunximus Persicos et Turcicos, sed primum Codicum Arabicorum, deinde separato volumine librorum Persicorum et Turcicorum descriptionem dabimus. In Catalogo Codicum Arabicorum ex his tantum versiones operum Arabicorum receptae sunt. Ea quoque manuscripta quae opera virorum doctorum occidentaliū de rebus Orientis continent, separato capite ad calcem Catalogi tractabuntur.

Descriptio Codicum ad partem primam referendorum in appendice ad Catalogum Codicum Hebraeorum sequetur. Catalogus Codicum tertiae partis praeparatur.

Die 18 mensis Octobris 1888.

M. J. DE GOEJE.

A D D E N D A.

P. 39 l. 6 seqq. Haec lacuna in opere Ibn-Doraidi completa est nuper e Codice Constantinopolitano (Köprülü), intercedente Viro doct. H. Gies.

P. 89 l. 7 pro 301 (a) lege 642 (2) coll. supra p. XV ann. 1.

P. 140 l. 4 Certum est hoc Codice non contineri Commentarium Ibn-Waçili ut mihi patuit collato exemplari hujus operis quod possidet E. J. Brill (H.).

P. 160 l. 21 pro 518 lege 538.

P. 235 l. 4 a f. Auctorem hujus disputationis circa annum 836 scripsisse, diversum itaque esse ab eo 'Alâ-ad-dîn quem Ibn-Habîb anno 772 obiisse auctor est, docuimus p. 468 l. 7—12.
